

Taistelujuna museoharvinaisuus

Parolan panssarimuseon panssarijunaan on liitetty veturi ja kaksi soravaunua. Näin on syntynyt ainutlaatuisen sodanaikainen taistelujuna. Veturi on Lievestuoreen asevarikolla seisonut VR:n omistama TK-3 -tyyppinen höyryveturi tendereineen eli halkovaunui-
neen. Veturi painaa lähes 50 t. Veturin ja soravaunujen lisäksi panssarijunaan kuuluvat museon jo aikaisemmin omistamat tykkivaunu "Rumilus" ja kolme muuta vaunua. Tykkivaunu painaa noin 60 t. Suomella oli sodan aikana käytössään myös toinen panssarijuna. Se jäi kuitenkin Neuvostoliiton puolelle eikä sen kohtalosta ole tietoa.

Taistelujunassa soravaunut sijoitettiin molempiin päihin. Niiden, ns. trallaajien, tehtävä oli laukaista ratamiinat. Soravaunuja seurasivat tykki- ja konekiväärivaunut. Panssaroitu veturi sijoitettiin junan keskelle. Höyry ja savu puhallettiin junan alle. Varsinaista taisteluvaunua seurasi huoltojuna, jossa oli mm. sauna. Tykkivaunussa oli kaksi kolmen tuuman kanuunaa ja kahdeksan kiinteää konekivääriä.

Viime sodissa panssarijunat ottivat osaa Viipurin puolustukseen. Puolustuksessa ne olivatkin tehokkaita, koska niillä oli pelottava tulivoima. Pitkillä suorilla rautatieosuuksilla, kuten esim. Kannaksella, ne taas olivat viholliselle helppo maali.

Tutustu antiikin tekniikkaan

Suomen Ateenan instituutti järjestää seminaarin Ateenassa 29.3.—6.4. 1987 aiheesta "Antiikin tekniikka", jossa seitsemän kansainvälisesti tunnettua alan asiantuntijaa luennoivat ja toimivat ekskursioiden oppaina. Seminaarissa käsitellään mm. seuraavia aiheita: rakennustekniikka, vesihuolto, kalliotunnelit, vesipumput ja -myllyt, mekaniikan kierteet, ruuvit ja hammaspyörät, löydetty laskukone differentiaalipyörästöineen, malmien rikastus ja jalostus Laurionin hopeakaivoksilla sekä ulkoilmateatterin akustiikka.

Tiedusteluihin vastaa dipl.ins. Bjärne Huldén, puh. (90) 505 1838, varmimmin aamupäivällä.

Museo muutospaineessa

Suomen museoliitto ry. — Finlands museiförbund rf. on vuonna 1923 perustettu maamme museotoimintaa harjoittavien yhteisöjen keskus- ja etujärjestö. Liitto julkaisee kuusi kertaa vuodessa ilmestyvää Museo-nimistä aikakauslehteä.

Lehden numero 5/86 sisällön ovat suunnitelleet Keski-Suomen, lähinnä Jyväskylän museot, jotka valitsivat teemaksi "museon tieteellisenä lähteenä" ja tarkastelevat museon suhdetta muihin tallentaviin laitoksiin. Muutampia poimintoja lehdestä.

○ ○ ○

Liiton pääsihteeri Anja-Tuulikki Huovinen kirjoittaa pääkirjoituksessa "Kunnes tukka harmaantuu": Elämme vuotta 1986 ja olemme hiljattain saaneet hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen tietoomme. Museolaki ei sisälly siihen. Kun ajattelemme niitä polvia, jotka ovat harmaantuneet näiden asioiden valmisteluissa ei tilanne tunnu kohtuulliselta. Tulee kevät, tulee syksy, vaihtuu hallitus, vaihtuu eduskunta, nuoret museoalan idealistit ja uudistajat harmaantuvat ja täytävät vuosikymmeniä, vaan eivät edisty museotyön peruskysymykset.

○ ○ ○

Kulttuurihistorian professori Veikko Litzén Turusta katsoo: Menneisyyteen ei ole paluuta, tulevaisuutta ei vielä ole. Ihminen on sidottu hetkeen, elämänsä rajoihin, mutta hän tarvitsee menneisyyden ja tulevaisuuden, jotta ymmärtäisi oman asemansa.

Mutta kaikkialla on jouduttu valintaan. Asiakirjatulva on johtanut arkistoinneksen seulontaan, kirjan muoto on muuttumassa. Yhteiskunnan vaatimukset ovat jäsentyneet moninaisiksi. Tavoitteet on asetettava tieteen, kasvatuksen, yleisen ideologian ja esteettisten arvojen kanssa sopuun. Kansallismuseoiden aika on Euroopassa kenties ohi kuten perinteisen kansansivistystyönkin.

○ ○ ○

Valtionarkistonhoitaja, professori Toivo J. Paloposki tarkastelee aihe-

ta "Arkiston ja museon aineistot" pohtimalla arkiston ja museon erilaisuutta kummankin hallitsemien aineistojen periaatteellisista luonteenpiirteistä lähtien. Yleisö on kaikkina aikoina vastannut museoiden kutsuun innostuneesti. Yhtä hyvin arkeologinen kuin kansatieteellinen museoesine ilmaiseksi oman tarkoituksensa. Museonäyttelyiden kansansuosio kumpuaa varmaan esineiden oivaltamisesta ensi silmäyksellä, esineiden välittömästä kommunikaatiosta. Mutta arkistojen aineiston suhteen asia on toisin. Asiakirjat tavallisesti puhuttelevat vain ammattitutkijoita. Valtionarkiston asiakirja-aineistosta on 80—85 % seulottava. Kaiken syntyneen aineksen pysyvä säilyttäminen tulevaisuudessa johtaisi asiakirjallisen tietohuollon väistämättömään epäonnistumiseen. Nykyisin problematiikan ydin on siinä, millä auttaa tutkijoita löytämään heidän kulloinkin kaipaamansa oleellisin tieto.

○ ○ ○

Keski-Suomen museon museonjohtaja Osmo Rinta-Tassi tarkastelee osikon "Museotoimi ja ajan henki" alla monia nykyajan muutosilmiöitä ja -suuntauksia. Tavarantoiminta on kansainvälistynyt. Esine ei ole enää paikallisen, alueellisen tai kansallisen kulttuurin ilmaus. Jonkin sukupolven tietokoneen jääminen pois kokoelmista ei museon kannalta ole ratkaiseva virhe. Maakuntamuseot kehittyvät vakaasti tallennustoimensa tiedon tuottajiksi ja yhteiskunnan akuuttien kulttuuritarpeiden täyttäjiksi. Muuan ajan ilmiö on museolaitoksen, kirjaston ja arkistolaitoksen toimialojen rajojen hämärtyminen. Näiden perinnäisten instituutioiden väliin on tunkeutunut uusia laitoksia.

Lehden luki Jaakko Liede

Museoneuvos

Tasavallan presidentti on suonen museoneuvoksen nimen ja arvon Suomen Teknillisen Museoyhdistyksen johtokunnan jäsenelle FM Jorma Heinosen. Hän on ensimmäinen tämän arvonimen saanut henkilö.

Museoneuvos Heinonen on monipuolisesti perehtynyt museoalaan. Eläkkeelle hän on siirtynyt Suomen Museoliiton pääsihteerin tehtävistä.